

POLITYKA DŁUGU M.ST. WARSZAWY 2021-2050

1. Wstęp

Polityka długu jest elementem polityki finansowej m.st. Warszawy. Jej celem jest określenie zasad pozyskiwania środków zwrotnych na realizację projektów rozwojowych przy minimalizacji związanych z tym kosztów i ryzyka niewypłacalności lub utraty płynności.¹

Formalno-prawnym ograniczeniem polityki długu jest indywidualny wskaźnik obsługi długu, wynikający z art. 243 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.²). Opiera się na nadwyżce bieżącej budżetu. Jego konstrukcja zakłada, że w danym roku budżetowym relacja wydatków związanych z obsługą zadłużenia (kapitał i odsetki) i udzielonymi poręczeniami i gwarancjami do dochodów bieżących, nie może być wyższa od relacji pomiędzy różnicą dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku i wydatkami bieżącymi do dochodów bieżących, obliczanej dla trzech (od 2026 roku dla siedmiu) lat poprzedzających dany rok budżetowy, jako średnia arytmetyczna z tych lat. Wskaźnik ten jest bardzo wrażliwy na wahania cyklu koniunkturalnego i poziom nadwyżki bieżącej.

Nowelizacja ustawy o finansach publicznych z 14 grudnia 2018 r. wprowadziła sekwencję wchodzenia w życie poszczególnych zmian dotyczących indywidualnego wskaźnika obsługi zadłużenia do roku 2026. Lata 2020-2025 są okresem przejściowym. W tym czasie dalej obowiązuje trzyletni okres obliczeniowy dla ustalania średniej arytmetycznej (z prawej strony wzoru) i zaliczanie wpływów ze sprzedaży majątku do nadwyżki operacyjnej. Do spłat i wykupów nie zalicza się kwot wynikających z niestandardowych tytułów dłużnych, wynikających z zobowiązań, które zostały zaciągnięte przed 1 stycznia 2019 r. Przepisy dotyczące limitu obsługi zadłużenia, opisane w nowelizacji ustawy o finansach publicznych dla roku 2020 i lat następnych miały zastosowanie po raz pierwszy do opracowania budżetu i WPF na rok 2020, a pełne wejście w życie wszystkich zmian nastąpi w roku 2026. Zgodnie z art. 15zob ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, 2112, 2113, 2123 i 2157) planując na lata 2020–2025 relację ograniczającą wysokość spłaty długu (art. 243 ustawy o finansach publicznych), wydatki bieżące budżetu podlegają pomniejszeniu o wydatki bieżące na obsługę długu.

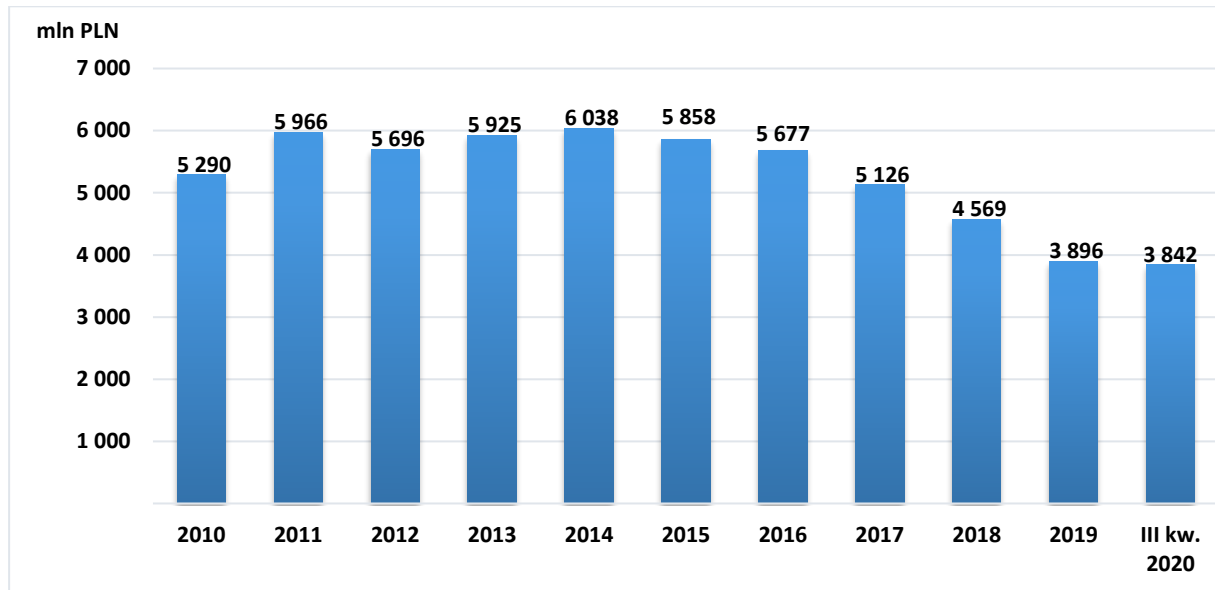
Na realizację polityki długu w 2020 r. oddziaływały i w najbliższym czasie oddziaływać będą niekorzystne zmiany w gospodarce i finansach publicznych wynikające z konsekwencji wystąpienia i walki z epidemią COVID-19. Zmiany te zaburzają przyjęte wcześniej plany dochodów i wydatków poprzez niemożliwe do wcześniejszego przewidzenia i uwzględnienia w polityce długu działania o istotnych skutkach finansowych (znaczący spadek dochodów Miasta, wzrost wydatków związany z przeciwdziałaniem epidemii).

2. Stan długu Miasta oraz realizacja celów polityki długu wyznaczonych na 2020 rok

Od 2015 roku do połowy roku 2020, nie były zaciągane nowe zobowiązania dłużne przy jednoczesnej spłacie części zadłużenia. W efekcie, od 2015 roku poziom długu m.st. Warszawy systematycznie malał zarówno w ujęciu kwotowym jak i w relacji do dochodów. Kształtowanie się długu Miasta w poprzednich latach (w okresie do końca września 2020 r.) przedstawia wykres 1.

¹ Na potrzeby formułowanej polityki zadłużenia wykorzystywane są informacje publikowane przez Ministerstwo Finansów dotyczące polityki długu Skarbu Państwa oraz oficjalne dane i prognozy dotyczące sytuacji gospodarczej i rynku kapitałowego - programów unijnych, stóp procentowych, ryzyka kursowego. Podstawę teoretyczną przygotowywanej polityki długu stanowią tematyczne publikacje naukowe zarówno krajowe jak i zagraniczne.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1622, 1649 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695 i 1175.

WYK. 1 POZIOM ZADŁUŻENIA M.ST. WARSZAWY W LATACH 2010-2020 [w mln zł]

Dług m.st. Warszawy na koniec września 2020 r. wyniósł 3.841,7 mln zł i stanowił 21,03% planowanych na rok 2020 dochodów ogółem.

Realizacja celów polityki długu (stan na 30.09.2020 r.)

Zawarte w polityce długu cele zapewniają minimalizację ryzyka związanego z zaciągniętym długiem i kosztów. Wyznaczniki takiego ujęcia celów to:

- Oprocentowanie zobowiązań w min. 50% oparte na stawkach stałych w celu ograniczenia ryzyka wzrostu kosztów odsetkowych.
- Minimalizacja zadłużenia walutowego ograniczająca ryzyko walutowe.
- Finansowanie oparte na tzw. „mix financing”, pozwalającym na uzyskanie zmniejszenia ryzyka refinansowania i obniżkę kosztów finansowania.
- Utrzymywanie poziomu zadłużenia poniżej progu 50% rocznych dochodów budżetowych gwarantujące bufor bezpieczeństwa.

Tabela 1 Przedstawia realizację celów polityki długu na koniec września 2020 r.

TAB. 1 CELE POLITYKI DŁUGU M.ST. WARSZAWY I POZIOM ICH REALIZACJI

Wyszczególnienie		Cele	Realizacja na. 30.09.2020 r.
Oprocentowanie:		oprocentowanie stałe; co najmniej 50%	75,6%
Zadłużenie w walucie:		ograniczone i stosowane tylko w sytuacjach uzasadnionych	0,0%
Zadłużenie z tytułu:	obligacji	uzyskanie optymalnej struktury zadłużenia w ramach mix financing	26,0%
	kredytów i pożyczek		74,0%
Relacja stanu zadłużenia/dochodów ogółem		Poniżej 50%	27,8%

Strukturę zobowiązań dłużnych m.st. Warszawy według instrumentów przedstawia tabela 2.

TAB. 2 STRUKTURA ZADŁUŻENIA M.ST. WARSZAWY NA 30.09.2020 R. [w mln zł]

Wyszczególnienie	Stan na 30.09.2019 r.	Udział % w długu
Kredyty i pożyczki	2 841,8	74,0
Obligacje	999,4	26,0
Zadłużenie ogółem	3 841,2	100,0

W pierwszych 9 miesiącach 2020 r. koszty odsetkowe Miasta wyniosły 99,0 mln zł. Płatności z tytułu poręczeń i gwarancji nie występowały. Spłata kapitału w omawianym okresie wyniosła 354,1 mln zł.

3. Wsparcie możliwości inwestycyjnych Miasta środkami zwrotnymi

Plany nakładów inwestycyjnych m.st. Warszawy z jednej strony oraz ograniczenia związane z limitem określonym przez wskaźnik z art. 243 ustawy o finansach publicznych z drugiej strony, determinują wielkość zadłużenia i wielkości jego spłaty w poszczególnych latach. Miasto stołeczne Warszawy planuje zaciąganie nowych zobowiązań finansowych na realizację inwestycji współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach perspektywy finansowej 2021-2027. Ze względu na przesunięcia czasowe wykorzystywania środków w stosunku do ich alokacji w ramach unijnych programów, część współfinansujących inwestycje środków z perspektywy 2014-2020 wpłynie na rachunek m.st. Warszawy po 2020 roku.

Zwiększanie potencjału rozwojowego poprzez inwestycje stanowi główny priorytet polityki zadłużeniowej. Stanowi klasyczny instrument dźwigni finansowej wykorzystywany przez samorządy. Planowane wydatki inwestycyjne w latach 2021-2030 na poziomie ponad 19,4 mld zł, będą sfinansowane:

- wkładem własnym w wysokości 10,1 mld zł,
- wkładem unijnym w wysokości 2,3 mld zł,
- **środkami zwrotnymi w wysokości 7,0 mld zł.**

4. Cele polityki długu w latach 2021-2030

W celu pokrycia ubytku dochodów podatkowych i wydatków bieżących poniesionych w 2020 roku w związku z realizacją zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 zakłada się zwiększenie programu kredytowego. W stosunku do polityki długu z ubiegłego roku zakłada się od 2021 r. zwiększenie programu kredytowego o 3,71 mld zł (do kwoty 7,0 mld zł) i jego wydłużenie o 7 lat (do roku 2030).

Polityka zadłużenia w latach 2021-2030 będzie wynikiem:

- w dłuższej perspektywie - polityki finansowej Miasta i wydatków inwestycyjnych, które mają być finansowane poprzez zaciąganie długu, w konsekwencji wpływając na poziom długu ustalony w WPF;
- w ujęciu krótkoterminowym - nowych ograniczeń i wyzwań związanych z pandemią i jej skutkami finansowymi, takimi jak spadek dochodów, konieczność ponoszenia dodatkowych wydatków bieżących na walkę z zagrożeniami, zmiany w programie realizacji inwestycji.

Biorąc pod uwagę regulacje ustawowe związane z limitami kosztów zadłużenia, zaleceniami w zakresie zarządzania długiem dla podmiotów publicznych, a przede wszystkim sytuację finansową Miasta, sformułowane zostały zasady wytyczające cele polityki długu:

1. **Poziom długu bezpośredniego (zaliczanego do państwowego długu publicznego) nie przekroczy 50% dochodów ogółem w okresie objętym WPF.**
2. **Zadłużenie w walucie obcej stosowane tylko w przypadkach uzasadnionych i ograniczone do poziomu 25% całego zadłużenia.**
3. **Zaciąganie zadłużenia w walucie obcej dokonywane tylko w euro.**
4. **Co najmniej 50% zadłużenia oparte na stałej stopie procentowej.**
5. **Zróżnicowany portfel długu zawierający obligacje i kredyty oraz uzupełniony pożyczkami preferencyjnymi.**
6. **Utrzymywanie adekwatnego do ryzyka poziomu rezerw.**

Realizacja zakładanych celów zostanie osiągnięta poprzez **wprowadzenie następujących ograniczeń i zasad**, którymi będzie kierowało się Miasto przy podejmowaniu zobowiązań dłużnych:

- **minimalizowania kosztów obsługi długu (płatności rat kapitałowych i odsetek) w długim okresie** - poprzez optymalny dobór instrumentów zarządzania długiem, jego struktury i terminów emisji,
- **ograniczania ryzyka stopy procentowej** - poprzez utrzymanie udziału zadłużenia o stałym oprocentowaniu powyżej 50% w zadłużeniu ogółem,
- **ograniczania ryzyka kursowego** - poprzez utrzymanie udziału zadłużenia w walucie obcej poniżej 25% zadłużenia ogółem; zaciąganie długu w walucie obcej ograniczone będzie do waluty euro i tylko do przypadków uzasadnionych możliwością pozyskania finansowania o parametrach wyraźnie korzystniejszych od finansowania w walucie krajowej,
- **ograniczania ryzyka refinansowania** - poprzez zapewnienie odpowiednich parametrów długu pod względem średniej zapadalności oraz równomiernego rozłożenia wykupów w kolejnych latach,
- **ograniczania ryzyka utraty płynności budżetu** (zdolności do regulowania bieżących zobowiązań oraz terminowej realizacji wydatków budżetowych) - poprzez bieżące zarządzanie i kontrolę strumieni wydatków, ustalanie odpowiedniego, optymalnego stanu płynnych rezerw na najbliższe okresy planistyczne oraz zagwarantowanie stałego dostępu do standardowych instrumentów pozyskiwania środków w razie potrzeby dodatkowej płynności,
- **ograniczenia ryzyka operacyjnego** - poprzez stosowanie procedur, nadzór i monitoring,
- **ograniczenia ryzyka prawnego** - poprzez odbudowanie w średniej perspektywie odpowiedniej rezerwy wskaźnikowej określonej w art. 242 i 243 ufp oraz optymalny dobór instrumentów dłużnych.

W długookresowych projekcjach, uwzględniając zewnętrzne uwarunkowania związane między innymi z wahaniami koniunktury, Wieloletnia Prognoza Finansowa zapewnia utrzymywanie poziomu zadłużenia poniżej 50% w relacji do dochodów budżetowych. Przewiduje się, że w okresie rosnącego zadłużenia (lata 2021-2026) wskaźnik ten sięgnie 48,3%. Założenie wewnętrznego limitu 50% długu do dochodów, tworzy margines bezpieczeństwa dla absorpcji ewentualnych zmian zewnętrznych wywołanych wzrostem oprocentowania, czy spadkiem PKB i dochodów podatkowych.

Koszty obsługi zobowiązań w części opartej o zmienną stopę procentową ulegają zmianom w zależności od stóp rynku pieniężnego kształtowanych w istotnym stopniu przez decyzje Rady Polityki Pieniężnej NBP. O ile w najbliższych miesiącach podwyżki stóp procentowych nie są oczekiwane, to należy zakładać, że w dłuższym horyzoncie obecny, bliski zera, poziom stóp procentowych NBP nie będzie utrzymany. Przyjęte ograniczenie ryzyka stopy procentowej, poprzez utrzymanie udziału zadłużenia o stałym oprocentowaniu powyżej 50% w zadłużeniu ogółem, zmniejsza potencjalne negatywne oddziaływanie wzrostu stóp na wydatki Miasta, a tym samym i na wzrost wskaźnika obsługi zadłużenia ponad planowany poziom.

Możliwość zadłużenia w walutach obcych pozostanie ograniczona do sytuacji uzasadnionych. Na wypadek wystąpienia takich sytuacji wprowadzono limit udziału zadłużenia w walutach obcych poniżej 25% zadłużenia ogółem. Obniżenie stóp procentowych w strefie euro poniżej zera, awersja do ryzyka na rynkach finansowych

wynikająca z konsekwencji walki z epidemią (wystąpienie recesji we wszystkich europejskich gospodarkach) i utrzymanie stabilnego ratingu inwestycyjnego przez Polskę i m.st. Warszawę spowodowało wystąpienie sytuacji, w której możliwe okazać się może pozyskanie finansowania w euro o parametrach wyraźnie korzystniejszych od finansowania w złotych (np. długoterminowe finansowanie o zerowym oprocentowaniu). Decyzji o skorzystaniu z takiego finansowania sprzyjać również może relatywnie niski poziom kursu złotego w stosunku do euro.

W prognozie WPF przyjęto założenie finansowania potrzeb pożyczkowych budżetu zgodnie z dotychczasową zasadą, korzystając z dwóch zasadniczych źródeł finansowania:

- na rynku zagranicznym w formie kredytu w międzynarodowych instytucjach finansowych (np. Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Rozwoju Rady Europy) lub alternatywnie poprzez emisje obligacji,
- na rynku krajowym w postaci obligacji lub kredytów bankowych.

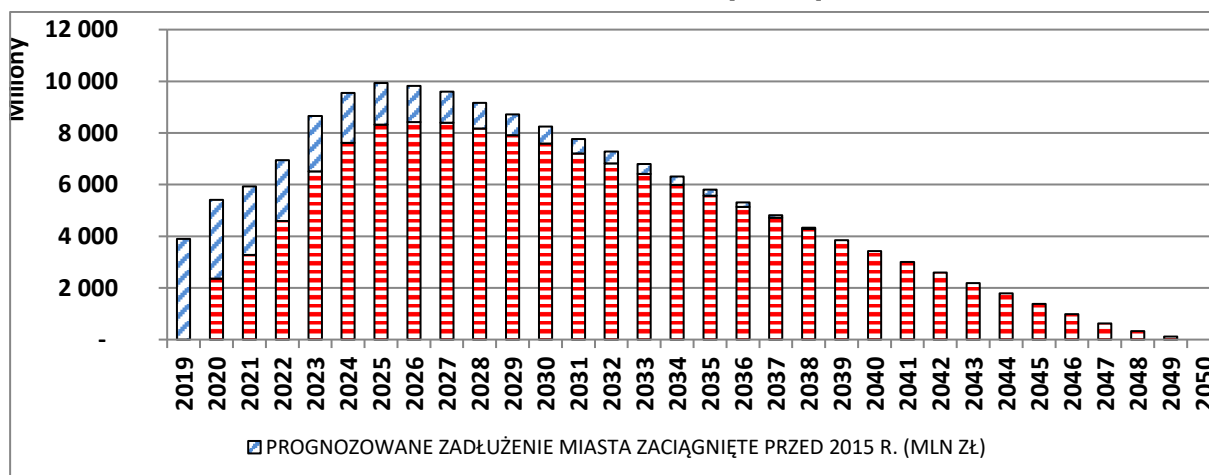
Wymienione źródła będą uzupełniane o środki pochodzące z preferencyjnych pożyczek. Poprzez dywersyfikację w ten sposób źródeł finansowania potrzeb pożyczkowych realizowana będzie polityka mix-financing.

W realizacji celów polityki długu zakłada się w najbliższych latach, że uzupełnieniem kredytów zaciąganych w międzynarodowych instytucjach finansowych będzie pozyskanie części środków zwrotnych poprzez emisje obligacji na rynku krajowym. Podobnie do Skarbu Państwa, Miasto nie wyklucza emisji obligacji detalicznych, obligacji zrównoważonego rozwoju, obligacji zielonych (ekologicznych) i obligacji społecznych.

5. Perspektywa spłaty zadłużenia

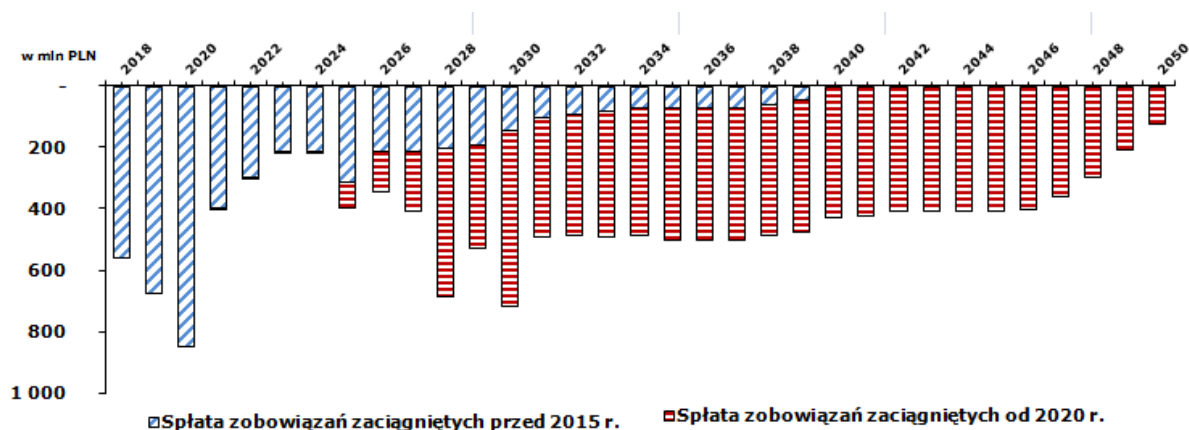
Realizowane spłaty zadłużenia wraz z prognozowanym do zaciągnięcia nowym finansowaniem zwrotnym wpłyną na poziom zadłużenia przedstawiony na wykresie 2.

WYK. 2 ZADŁUŻENIE M.ST. WARSZAWY W RAMACH WPF 2021-2050 [w mln zł]

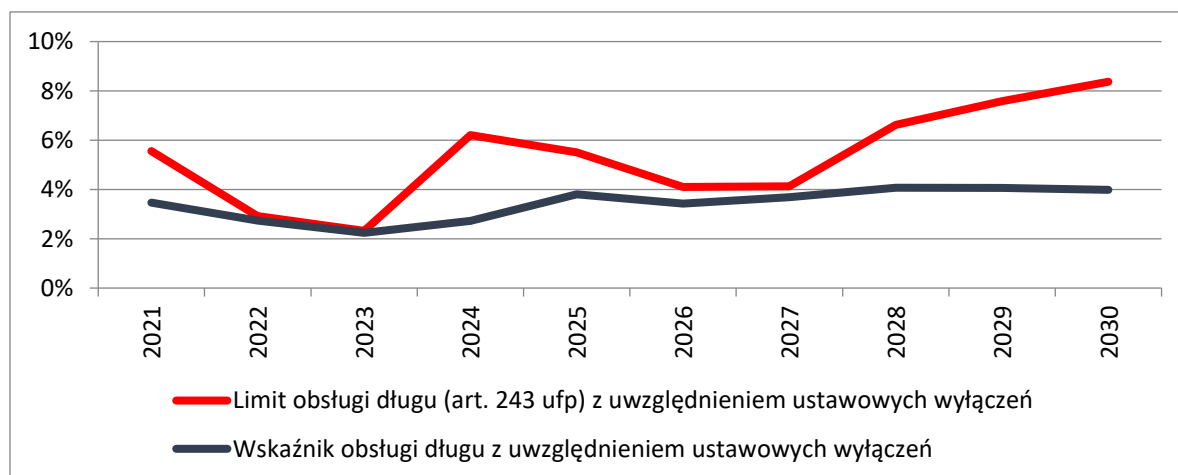
Z prognozy zadłużenia wynika, że najwyższa przewidywana kwota długu zostanie osiągnięta w 2025 roku i będzie wynosić 9.935,6 mln zł.

Zasadnicza spłata zadłużenia zaciąganego w perspektywie finansowej 2007-2013 jest realizowana w latach 2017-2025. Od roku 2025 prognozowane jest spłacanie znaczniejszych rat zadłużenia, które zostanie zaciągnięte od roku 2020. Rozkład w czasie spłat zadłużenia istniejącego oraz planowanego do zaciągnięcia od roku 2020 przedstawia wykres 3.

WYK. 3 SPŁATA ZADŁUŻENIA M.ST. WARSZAWY [w mln zł]

Charakterystyka planowanego zadłużenia sprzyjać będzie bezpiecznemu rozkładowi rocznych spłat zobowiązań Miasta. Spłata zadłużenia będzie najwyższa w roku 2030 – 717 mln zł. Obowiązujące przepisy ustawy o finansach publicznych pozwalają na aktywniejsze zarządzanie posiadanym zadłużeniem w planowanym budżecie 2021 roku, co może powodować zmiany rozkładu spłat. Poza spłatą zadłużenia istotne znaczenie posiada rozkład kosztów odsetkowych w poszczególnych latach. W całym okresie 2021–2050 nie przekroczą one 1,5% wydatków budżetowych (średnio 0,7%). Rozłożenie obciążeń na poszczególne lata prognozy sprzyja stabilności finansowej Miasta w ramach realizowanego harmonijnego rozwoju oraz zabezpiecza je przed ryzykiem przekroczenia ustawowo wyznaczonego limitu.

Wykres nr 4 obrazuje udział płatności rat kapitałowych i odsetek do dochodów bieżących Miasta w relacji do limitu wyznaczonego ustawowo (art.243 ufp). Wielkości uwzględniają prognozowane wyłączenia ze wskaźnika obsługi zadłużenia. W roku 2023 przestrzeń pomiędzy limitem a wskaźnikiem obsługi zadłużenia będzie najniższa w całym okresie objętym WPF. Główną przyczyną zawężenia limitu do wskaźnika obsługi długu są skutki znacznego pogorszenia stanu finansów publicznych, w tym także finansów m.st. Warszawy, na skutek społecznych i gospodarczych perturbacji spowodowanych pandemią COVID-19. W wyniku tych perturbacji prognozuje się znaczny ubytek dochodów bieżących przy jednoczesnym wzroście wydatków bieżących (stanowiących element limitu obsługi długu). Wpływa to na zmniejszenie limitu i ograniczenie zdolności kredytowej, mierzonej jako różnica między limitem a wskaźnikiem obsługi długu.

WYK. 4 PORÓWNANIE WSKAŹNIKA OBSŁUGI DŁUGU I DOPUSZCZALNEGO LIMITU OBSŁUGI DŁUGU MIASTA Z UWZGLĘDNIENIEM USTAWOWYCH WYŁĄCZEŃ

6. Realizacja polityki długu

Na realizację polityki długu w najbliższym czasie oddziaływać będą niekorzystne zmiany w gospodarce i finansach publicznych wynikające z konsekwencji wystąpienia i walki z epidemią COVID-19. Zmiany te zaburzają przyjęte wcześniej plany dochodów i wydatków poprzez niemożliwe do wcześniejszego przewidzenia i uwzględnienia w polityce długu działania o istotnych skutkach finansowych (znaczący spadek dochodów Miasta, wzrost wydatków związany z przeciwdziałaniu epidemii).

Rewizja planów rozwojowych, może skutkować podjęciem działań związanych z aktywnym zarządzaniem długiem i rozważeniem operacji polegających na przesunięciu zapadających zobowiązań dłużnych w kolejnych latach. W bieżącym WPF założono również wydłużenie programu kredytowego do roku 2030 oraz jego podwyższenie w stosunku do planów z roku ubiegłego o kwotę ok. 3,7 mld zł. Kwota ta jest wartością wynikową zapewniającą realizację założeń w zakresie wydatków, w szczególności wydatków majątkowych w sytuacji obniżenia prognozowanych dochodów.

Po stronie zaciągania nowych zobowiązań polityka finansowania w pierwszej kolejności będzie obejmowała kredyty w międzynarodowych instytucjach finansowych. Oferują one najkorzystniejsze warunki oprocentowania i harmonogramy spłat w stosunku do oferty komercyjnej. Stosowana będzie zasada mix-financing zapewniająca dostęp do możliwie szerokiego wachlarza rynkowych instrumentów dłużnych.

7. Ocena ryzyka związanego z długiem m.st. Warszawy

1. **Ryzyko stóp procentowych** - na początku 2020 roku Rada Polityki Pieniężnej podjęła decyzję, o obniżeniu stopy procentowej do najniższego w historii poziomu. Udział zobowiązań Miasta opartych o zmienną stopę procentową na koniec września 2020 r. wynosił 24,4%. Udział tych zobowiązań w najbliższych latach pozostanie poniżej poziomu 50%, a tym samym ryzyko stopy procentowej pozostanie ograniczone. Z analizy wrażliwości wynika, że wzrost stopy rynkowej WIBOR o jeden punkt procentowy spowodowałby wzrost kosztów obsługi długu w 2021 r. o ok. 14 mln zł. Z poziomem stopy procentowej skorelowane są dochody Miasta z lokowania okresowo wolnych środków. W 2020 r. dochody te uległy drastycznemu zmniejszeniu, a w przypadku obniżki stóp procentowych NBP poniżej zera lub wprowadzenia przez banki opłat za utrzymywanie środków na rachunkach, możliwe jest ponoszenie przez Miasto związanych z tym dodatkowych kosztów.
2. **Ryzyko walutowe** – od końca 2018 r. Miasto nie posiadało zadłużenia w walutach obcych. Zaciąganie długu w walucie obcej ograniczone będzie do waluty euro i tylko do przypadków uzasadnionych możliwością pozyskania finansowania o parametrach wyraźnie korzystniejszych od finansowania w walucie krajowej. Udział zadłużenia w walucie obcej nie przekroczy 25% zadłużenia ogółem.
3. **Ryzyko refinansowania** - ograniczenie tego ryzyka zostanie zapewnione poprzez wysoki poziom średniej zapadalności długu. Na koniec września 2020 r. wartość ta wyniosła 6,6 lat, z czego średnia zapadalność długu zagranicznego wyniosła 8,2 lat, a średnia zapadalność długu krajowego 1,8 roku.
4. **Ryzyko przekroczenia limitu obsługi zadłużenia** (wynikającego z art. 243 ufp) - istotną kwestią będą związane z pandemią zmiany w dochodach z tytułu udziału JST w podatkach CIT i PIT a także dochodach własnych, w znacznej części zależnych od sytuacji gospodarczej, wpływając na obniżenie nadwyżki bieżącej. Najniższy poziom prognozowanej różnicy pomiędzy dopuszczalnym limitem, a wskaźnikiem obsługi długu (z uwzględnieniem ustawowych wyłączeń) wystąpi w latach 2022 i 2023 i wyniesie odpowiednio 0,17 i 0,10 pkt proc.

5. **Ryzyko dotyczące zobowiązań finansowych podmiotów zależnych** - zadłużenie podmiotów zależnych³ nie jest zobowiązaniem Miasta i jedynie pośrednio, w szczególnych sytuacjach, może mieć wpływ na jego sytuację finansową. Realizacja inwestycji samorządowych ma charakter kompleksowy, tj. przez Miasto i przez inwestycje prowadzone za pośrednictwem spółek komunalnych, które zaciągają zobowiązania na własny rachunek. Banki na zabezpieczenie kredytów udzielanych spółkom komunalnym mogą wymagać zabezpieczenia ze strony samorządu w formie poręczenia kredytu, które jest zobowiązaniem wykazywanym we wskaźniku obsługi długu. Alternatywę dla takiego rozwiązania może stanowić zobowiązanie JST do podwyższania kapitału zakładowego spółki - zwiększony potencjał inwestycyjny na finansowanie zadania (w tym obsługa długu) nie jest uwzględniany we wskaźniku art. 243 ustawy o finansach publicznych. Pomimo tego, iż zadłużenie podmiotów zależnych, nie jest uwzględniane we wskaźnikach zadłużenia Miasta i w WPF, jest analizowane i brane pod uwagę przez agencje ratingowe i podmioty finansujące przy ocenie zdolności kredytowej Miasta. Biuro Długu i Restrukturyzacji Wierzytelności Urzędu m.st. Warszawy prowadzi stały monitoring oceny zdolności kredytowej i równowagi finansowej.

8. Kontrola realizacji polityki długu

Bieżące monitorowanie parametrów określonych w polityce długu możliwe jest poprzez wykorzystanie następujących instrumentów:

- **Raportowanie.** W cyklach kwartalnych przygotowywane są raporty dotyczące długu bezpośredniego oraz podmiotów zależnych, a w cyklach półrocznych dokonywany jest przegląd zidentyfikowanych ryzyk związanych z zadłużeniem.
- **Przejrzyste zasady zarządzania finansami.** Mają one istotne znaczenie dla pozyskiwania zewnętrznego finansowania inwestycji m.st. Warszawy, zwłaszcza w postaci środków zwrotnych. Przejrzystość finansów wzmacnia wiarygodność kredytową Miasta i polepsza oceny ratingowe. Miasto na swoich stronach internetowych publikuje raporty finansowe o charakterze sprawozdawczym, wykonanie budżetu (kwartalne i roczne), WPF i szczegółowe dane o swoim zadłużeniu.
- **Kontrole Regionalnej Izby Obrachunkowej (RIO).** RIO opiniuje projekty budżetu i WPF oraz sprawozdania z wykonania budżetu. Wydaje opinie w zakresie:
 - prawidłowości planowanej kwoty długu,
 - możliwości sfinansowania deficytu,
 - możliwości spłaty planowanego zadłużenia.
- **Ocena ratingowa.** Stanowi uzupełnienie przeprowadzanych głównie w zakresie formalno-prawnym kontroli nadzorczych. Odnosi się ona do posiadanego zadłużenia oraz sposobu jego zarządzania. Miasto posiada oceny agencji ratingowych:
 - **A2 z perspektywą stabilną** nadaną przez międzynarodową **agencję Moody's** (ostatnia weryfikacja 19 grudnia 2019 r.),
 - **A- z perspektywą stabilną oraz AAA (pol)** – nadaną przez międzynarodową **agencję Fitch Ratings** (ostatnia weryfikacja 5 czerwca 2020 r.).
- **Kontrola zadłużenia niestandardowego.** Wprowadzone zostały odpowiednie reguły pozwalające na monitorowanie oraz limitowanie zawierania umów generujących tego typu zobowiązania. W celu ograniczenia ryzyka dotyczącego wzrostu zadłużenia i pogorszenia wskaźnika zadłużeniowego związanego z poszerzeniem kategorii kredytów i pożyczek o nowe tytuły dłużne (zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji

³ Podmioty zależne to wszystkie podmioty posiadające osobowość prawną (prawnie wyodrębnione), które są utworzone lub prowadzone przez m.st. Warszawa tj. m.in. kapitałowe spółki prawa handlowego utworzone przez Miasto oraz samorządowe instytucje kultury, SPZOZy.

tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, Dz.U. 2011 nr 298 poz. 1767) od 2012 r. w formie wytycznych stosowane są procedury zawierania umów wieloletnich. Dotyczyć to może: umów PPP, umów sprzedaży w ratach, umów nienazwanych o terminie zapłaty dłuższym niż rok oraz umów leasingu, w których ryzyko i korzyści ponosi korzystający z rzeczy. Dotychczas w finansach Miasta nie wystąpiły zobowiązania dotyczące tego rodzaju umów.

Monitorowanie długu pośredniego poprzez bieżące śledzenie zadłużenia podmiotów zależnych.

Miasto posiada 100% udziałów w 23 spółkach prawa handlowego, z czego kluczową pozycję zajmuje 9 podmiotów monitorowanych przez międzynarodowe agencje ratingowe. Podmiotami których zadłużenie poddane jest kontroli w pierwszej kolejności, są te o największej skali funkcjonowania i znaczeniu, których suma bilansowa przekracza 150 mln zł oraz podmioty prowadzące działalność leczniczą.